

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE DI.

Pe ună ană 12 fior., pe șese luni 6 fior., pe trei luni 3 fior.

România și străinătate:

Pe ană 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

ANULŪ L.

SE PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNȚIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Horlaori nehrancale nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămît.

N^R. 106.

Joi, 14 (26) Maiu.

1887.

Din cauza S tel serbătorii de mâne diarulă nu va apăre până Vineri sêra.

BrașovŪ, 13 Maiu 1887.

Lăsândŭ la o parte pentru momentŭ polemia nemulțămîtoare și nehructiferă cu diarele unguresci, cari și-au alesŭ ca scopŭ și ca deosebită chîmămare de a defăima și batjocui necurmatŭ totŭ ce e românescŭ în aceste țeri, voimŭ sê ne ocupămŭ astăzi cu rezultatele muncii noastre pe têrêmulŭ instrucțiunei populare.

In dillele acestea s'au începutŭ esamenele anuale la școlele noastre populare confesionale. Unŭ raportŭ, ce-lŭ primimŭ din Sêlagiu despre esamenulŭ ce s'a ținutŭ în protopopiatulŭ Șamșodului cu elevii școlei române din Supurulŭ de susŭ, ne dă o iconă fôrte încuragiatore și îmbrurătoră despre zelulŭ și sîrguința, cu care preoții și învățătorii noștri, pêtrunși de chemarea lorŭ, muncescŭ în brazda culturii noastre naționale. Asemenea primimŭ unŭ raportŭ despre rezultatulŭ esamenului la școlă din Clușiu-Mănășturŭ, pe care-lŭ vomŭ publica în numărulŭ viitorŭ. Acesta încă ne dovedesce că pe têrêmulŭ instrucțiunei noastre populare facemŭ progrese sigure, cu tôte neajunsurile cele mari cu cari avemŭ sê ne luptămŭ și cu tôte pedecile ce ni se punŭ în cale din partea celorŭ dela putere.

Este o idee fericită ce au avutŭ o Români din Sêlagiu de a delega din sînulŭ comitetului despărțemîntului Asociațiunei transilvane de acolo câte unŭ membru, cu însărcinarea de a asista la esamenele școlilor noastre populare, încuragîndŭ astfel nobilele și binefăcătorele stăruințe ale conducătorilor școlei și ale corpului învățătorescŭ, însuflîndŭ poporul pentru idea înfloririi și înaintării școlilor românesci și indemnîndŭ-lŭ ași da copii la școlă și a aduce jertfe pentru promovarea culturii neamului românescŭ. Este cu atătŭ mai nimeritŭ modulŭ acesta de procedere, cu câtŭ scimŭ, că în multe părți suntŭ trimiși notarii unguresci la școlele noastre populare, ca sê controleze progresulŭ făcutŭ în limba ungurescă, și chiar și agenți de-ai Kulturęyleturilorŭ au cutezatŭ în mai multe rënduri a merge la esamenele românesci, vêrîndŭ-și nasulŭ acolo unde nu le ferbe ôla.

Bieții noștri învățătorii, neputîndŭ-se orienta curîndŭ în asemenea casuri, nu sciu ce atitudine sê ia față cu acești îndrăsneți controlori fără dreptŭ de controlŭ, și din cauza aceștia se nascŭ de multe-ori cele mai mari inconveniente. De aceea este bine și folositorŭ ca, pe lângă conducătorii școlei, sê mai asiste și câte unŭ bărbatŭ luminatŭ din centrulŭ comitatului, care sê stea alătura cu preotulŭ și cu învățătorulŭ, și sê nu lase ca agenții nechemați sê se amestece în mersulŭ instrucțiunei școlare. Ei cu sfatulŭ lorŭ frățescŭ potŭ sê lumineze pe învățătorii, că seopulŭ instrucțiunei noastre populare nu este învățarea limbei unguresci, ci în genere înaintarea în cultură a copiilorŭ, care nu se pôte ajunge fără cea mai căldurosă îmbrățisare a limbei materne.

Este fôrte laudabilă mai departe interesarea publicului românŭ inteligentŭ din Sêlagiu pentru progresulŭ școlarilorŭ. Au fostŭ de față la esamenulŭ din Supurulŭ de susŭ toți fruntașii din locŭ și din giurŭ, ceea ce a servitŭ spre mare încurajare învățătorului, copiilorŭ și părințilorŭ acestora, mai alesŭ că cei mai mulți dintre dînșii au datŭ și premii celorŭ mai diligenți dintre școlari.

Nu putemŭ decâtŭ sê lăudămŭ inițiativa fruntașilorŭ români din Sêlagiu și sê dorimŭ, ca toți fruntașii din tôte părțile sê pășescă în urmele lorŭ și sê încurageze prin prezența lorŭ la esamene și prin împărțirea de premii, învățămîntulŭ nostru popularŭ.

Numai atunci, când fiecare dintre Români cu carte și cu trecere se vorŭ interesa seriosŭ și cu tôte inima de mersulŭ învățămîntului nostru și de dezvoltarea școlilorŭ noastre; când învățătorii noștri harnici și diligenți se vorŭ convinge, că munca și stăruințele lorŭ suntŭ pe deplinŭ apreteiate și sprijinite de cătră bărbaii luminați ai poporului; când în fine poporul nostru se va convinge din exemplele ce i le vomŭ da și din rezultatele ce i le vomŭ arăta prin o comună și însuflită lucrare pe têrêmulŭ școlarŭ, că celŭ mai de frunte interesulŭ alŭ lui este școlă românescă: atunci putemŭ fi siguri, că tôte năpastele și suferințele vorŭ trece peste capetele noastre fără sê lase cea mai mică urmă.

Pressa austro-ungară

și rêsponsulŭ d-lui Tisza în cestiunea ocupării Bosniei și Erțegovinei.

Diarele din Viena suntŭ unanime spre a declara, că rêsponsulŭ d-lui Tisza confirmă espunerea făcută de „Gazeta Germaniei de Nord“, că adevă între Austro-Ungaria și între Rusia s'a stabilitŭ, înainte de rêsboiulŭ ruso-turcŭ, o înțelegere

„Deutsche Zeitung“ găsește, că rêsponsulŭ e anti-rusŭ, căci d. Tisza trebuia sê se spele de imputarea, că guvernulŭ austro-ungarŭ a datŭ concursulŭ sêu unei desmembrări a Turciei. Pôte, adauge diarulŭ vienezŭ, cei dela Petersburgŭ vorŭ ridica acum vëlulŭ ce acopere istoria secretă a Europei orientale.

„Fremdenblatt“, organulŭ ministerului afacerilorŭ străine, vorbindŭ despre interpelarea d-lui Iranyi și de rêsponsulŭ contelui Tisza, relevă faptulŭ, că monarhia nu urmăresce o politică de compensațiune în peninsula balcanică. Ocupațiunea Bosniei și Hertegovinei nu cauzează nici unŭ prejudiciu relațiunilorŭ între Rusia și Bulgaria. Pressa oficiosă dice că istoria preliminarilorŭ ocupațiunei demonstră, că Rusia nu pôte urmări planurile ei în Orientŭ decâtŭ numai pe baza unei înțelegeri cu Austro-Ungaria; alt-felŭ nici nu se pôte. Austro-Ungaria reprezintă idea dezvoltării independente a popoarelorŭ balcanice și acesta nu de egoismŭ ci de o convingere deplină, că ori-ce altă politică ar amenința chiar interesele monarhiei.

„Neue Freie Presse“ dice, că prin rêsponsulŭ sêu d Tisza confirmă faptele ce voia sê le acopere. Austria n'a impedită pe Rusia de a combate Turcia și Rusia la rëndulŭ ei n'a impedită pe Austria de a ocupa cele două provincii turcesci. Ocupațiunea a fostŭ chiar dela începutŭ ținta politiceii contelui Andrassy.

„Nemzet“ dice că Tisza n'a desmintitŭ pe nimenea, ci a spusŭ adevêrulŭ. O învoială pentru împărțirea Turciei n'a fostŭ, nici pentru ocuparea Bosniei și Erțegovinei, căci dacă ar fi existatŭ, nu s'ar fi pututŭ opune Austro-Ungaria tractatului dela San-Stefano și n'ar fi fostŭ de lipsă sê propună Anglia la congresŭ ocuparea celorŭ două provincii.

„Budapesti Hirlap“ dice că rezultatulŭ e: Austro-Ungaria e în profitŭ, pe când Rusia cea invingătoare a seceratŭ nesuccese. Prin complicațiunŭ însă, pricinuite de rêsboiulŭ pressei, numai monarhia noastră ar putê perde. Der în această campania a diarelorŭ, provocată de mâni distinse, bărbaii noștri de statŭ s'au purtatŭ înțelepțesce și cu moderațiune, atitudine ce s'a decisŭ și prin rêsponsulŭ d-lui Tisza.

„Pesti Hirlap“ istoriscesce sceneria esteriôră în timpulŭ vorbirei ministrului președinte: „In liniște adîncă, cu mare atențiune s'a ascultatŭ importanta rostire ce a cetitŭ o Tisza în tonŭ liniștitŭ. „Bismarckulŭ nostru totŭ e omŭ cu minte — observă Alexandru Korossy, după ce l'a ascultatŭ până la sfârșitŭ — der după elŭ urmază apoi îndată generalulŭ nostru (alusione la ministrulŭ honvedilorŭ, care avea sê rêspondă în cestiunea limbei maghiare în armată. Red. „Gaz“) Elŭ ne e multŭ mai prețiosŭ, nu-i așa vere?“ Aceste vorbe au fostŭ adevă indreptate cătră Tibad. Acesta își scutară capulŭ sêu celŭ mare sêcuescŭ (obiceiulŭ lui era de a se opune) și dice următoarele: „Da, ne e multŭ prețiosŭ, în adevêrulŭ

multŭ prețiosŭ; der multŭ mai prețiosŭ ar fi elŭ Franțesilorŭ, decâtŭ și l'arŭ putê ei împrumuta dela noi, pentru ca sê le procure și lorŭ puțină stabilitate.“

„Neues Pester Journal“ dice că fiă rea ori bună politica ce ne-a dusŭ în Bosnia, fiă că amŭ făcutŭ ocupațiunea în înțelegere cu Rusia ori în contra voinței acestei puteri, ađi suntemŭ în Bosnia și Erțegovina, suntemŭ și rêmănemŭ acolo. Ocuparea ar fi însă unŭ pericolŭ pentru noi, decâtŭ ne-amŭ indoi, că dominațiunea noastră în acele provincii e permanentă, și decâtŭ n'amŭ fi în stare a ne procura acolo garanțiile morale, că o vomŭ posesede definitivŭ.

„Budapester Journal“ dice că politica de ocupare a adusŭ rôte bune, exercitămŭ influință în peninsula balcanică, amŭ devenitŭ putere balcanică. Influența rusă în Orientŭ e slăramată, mititelulŭ Muntenegru e ađi singurulŭ locŭ de refugiu alŭ politiceii rusesci la Balcani; existența Turciei e garantată. Asta-i unŭ mare succesŭ.

„Neues Politische Volksblatt“ dice că guvernulŭ și-a făcutŭ datorica când a spusŭ Rusiei, că nu pôte admite nici odată stabilirea unei dominațiunii streine la Balcani.

„Politisches Volksblatt“ dice, că lucrurile întemplate sê căutămŭ a le desvolta favorabilŭ intereselorŭ naționale (maghiare). Nu-i vorbă, multe milioane costă armata din provinciile ocupate, der amŭ pusŭ sigurŭ piciorulŭ în peninsula balcanică. Prin această negreșitŭ că e neevitabilă lupta uriașă între imperiulŭ Țarilorŭ și între monarhia noastră. Der ne vomŭ susține în pozițiunea noastră. Avemŭ o bună sabiă pentru apărarea imperiului nostru. De bună voia nu vomŭ eși din Bosnia, și ca sê ne silêscă a ne retrage, n'are Rusia nici putere, nici curagiu.

„Pesti Naplo“ dice că Tisza n'a spusŭ adevêrulŭ. Și cum era sê îndrăsnescă a contesta cele dize de „Nordd. Allg. Zig“? Atunci s'ar fi mâniațŭ Bismarck și cu actele pe mêsă ar fi datŭ pe față întregă istoria murdară. Tisza vorbesce de rezultate ce sê și justifice politica. Cum așa? Nu cumva s'a resoltatŭ cestiunea orientală? Nu cumva e folositore Bosnia pentru Ungaria? Suntemŭ asigurați acolo contra unorŭ nouê revolte? Nu cumva Serbia și Muntenegru nu vorŭ fi niciodată inimicii noștri? Ori dôră e meritulŭ nostru și nu greșela Rusiei, că Țarulŭ a perditŭ Bulgaria? Nu! Pericolulŭ orientâlŭ există în aceeași mêsură ca și mai nainte. Și noi ne înarmămŭ contra lui cu cea mai mare opintire. Resultatulŭ politiceii noastre orientale nu e altulŭ decâtŭ, că acum amenință pericolulŭ unui rêsboiu rusŭ.

„Egyetertes“ dice, că slabă lumină a aruncatŭ Tisza asupra evenimentelorŭ. Deplină lumină nici n'amŭ așteptatŭ dela elŭ. Diplomația noastră rareori e în pozițiune a se fâli cu evenimentele trecute. Scopurile ei suntŭ învălitate de unŭ întunerecŭ chaoticŭ. Rêsponsulŭ lui Tisza ne amintesce de acrobații, cari oscilează puter-nicele prăjinŭ de ferŭ punîndŭ pe privitorŭ în uimire; der prăjina e de curată hârtiă. Rêsponsulŭ nu ne-a făcutŭ mai înțelepți.

„Budapester Tagblatt“ scrie: Decă ministrulŭ accentuează deosebitŭ în vorbirea sa, că ocupațiunea s'a făcutŭ numai la mandatulŭ congresului din Berlinŭ, s'ar pute spune și aceea, că înainte de a se fi concipiatŭ articolulŭ 25 alŭ tractatului de Berlinŭ dela 13 Iulie 1878, steteau echipate la graniță acele trupe, care aveau sê ducă civilizațiunea în Orientŭ, și sê scie, că corpulŭ de armată nu se potŭ echipa câtŭ ai da din palmŭ. Der destulŭ. Ministrulŭ mărturiscesce însuși, că s'au făcutŭ tractări cu Rusia, cu care ocaziune s'a ventilatŭ și cestiunea unei eventuale ocupări a Bosniei și Erțegovinei, și aci e huba. Nu i vorbă, Tisza și-a susținutŭ pozițiunea, der nu va putê convinge pe nici unŭ contrarŭ alŭ ocupațiunei despre necesitatea, că Austro-Ungaria trebuie sê jertfescă în fiăcare anŭ sume mari pentru două provincii, care aparținŭ încă Turciei și în care continuă a exista dreptulŭ de suveranitate alŭ Sultanului, și care nu potŭ aduce nici unŭ folosŭ monarhiei noastre, ci formeză pentru ea unŭ isvorŭ de perplexități.

Inundări.

Arieșul s'a revărsat. O parte din comunele Sănmihaiul superior, Sănmihaiul inferior, Agărbiciu și Cristur, precum și câmpul, mai tot, sunt inundate. Mai multe poduri ale căii ferate au fost stricate și comunicațiunea trenului între Ghiriș și Turda este întreruptă. Nu se poate calcula enorma pagubă cauzată în ierbură, sămănături, distrugeră de poduri, case și totuși liulă de clădiri economice. Multe vite s'au înecat și chiar oameni au căzut prădă acestei furioase revărsări. Pe drumul de țără dela Poiana Arieșului se vedea în 21 c. o căruță întorsă cu roțile în sus, lângă ea un cal mort, întors cu picioarele la delu. Căruța era încunjurată de valurile apei și nimenea nu se putea apropia de ea. Cine a fost în căruță și căți au fost, încă nu se știe. De deci de ani nu s'a pomenit de o revărsare așa mare a Arieșului. Guvernul a trimis deocamdată 600 fl. la adresa vice-comitetului respectiv pentru a-i împărți ca ajutor între cei năpăstuiți de apă.

Deodată cu Arieșul s'a revărsat și valea ce trece prin orașul Turda. Revărsarea acesta s'a întâmplat așa de repede, că mulți dintre locuitorii din jurul acestei văi s'au pomenit din somn, în noaptea de 20—21 c. la 2 ore după meșul nopții, cu apa în casă, care creștea atât de repede, încât mulți s'au suit pe acoperișul caselor, așteptându ajutor, care le sosi numai după ce se crepă de ziua. Valea acesta a cauzat pagube foarte mari în comunele *Copandă, Tură* și în orașul *Turda*. Numai paguba cauzată prin distrugerea podurilor tinătoare de Turda se socotește la 10,000 fl. v. a. De asemenea au făcut apele stricăciuni între Ciucea și Huedin.

Intre *Valasut* și *Deșiu* comunicațiunea pe calea ferată e întreruptă, fiind stricată linia de apă în mai multe locuri.

În *Orăștia* s'au revărsat pârăle. Inundarea e atât de mare, cum nu s'și mai aducă aminte oamenii să fi fost. S'au dărâmat 22 case și colbe. Comunicațiunea cu poșta și pe calea ferată sunt întrerupte.

Inundarea în Alba-Iulia și juru

Alba-Iulia, în 22 Maiu 1887.

Onorată Redacțiune! Nu trecu 2 săptămâni de când se întâmplă pustiirile mai multor comune și orașe prin foc, și etă că un element și mai periculos — apa — devastează sămănăturile de pe valea Mureșului și a Ampoiului prin un povoiu ne mai pomenit. Nu numai sămănăturile der chiar și locuințele oamenilor s'au distrus și eri orașul Alba-Iulia mai preste tot era acoperit de apă venită din Ampoiul, umflat în măsură ne mai pomenită.

În noaptea spre Sămbătă o ploie mare s'a descărcat în ținutul Zlagnei și pe valea Ampoiului mai în jos, așa cât dimineața pe la 8 ore a sosit unda pre otarul comunei Bărabanți, de unde apoi lăsându alvia apei s'a aruncat cu o repedițiune mare asupra suburbiului Lipoveni din acest oraș, și de aici mai departe în suburbiul Heiaș, apoi în suburbiul Maieri, unde ne avându scurgere, apa s'a dat îndereț și a pârșit mai până în piața orașului încât pe la 10 ore a. m. trei părți ale orașului erau total inundate.

Delogiarea locuitorilor inundați, cari se suiseră prin podurile caselor a fost cea dintâi lucrare și cu ajutorul dat de cătră c. r. miliția s'au mântuit mulți oameni și multe vite de perire. În toate stradele alergau bărbați cu luntre și plute improvizate și, mulțămă bâr-

băției desvoltate, perderă de vieți în oameni și vite nu s'au întemplată. Iusă graba ajutorului a fost cu atât mai tare recerută, căci în orele de după amăzi deja începura a se surpa multe case — peste 50 la număr — cari anumit îngropau cu sine și pe locuitorii nenorociți.

Daunele sunt mari și simțitoare, lovindu în populațiunea rurală română a acestui oraș, care mai eschisivă locuesce aceste trei suburbii ale orașului — și mulți asceaptă ca din cauza umedeli să le cadă casele de locuit.

Aducându-mi aminte de grelele timpuri în cari trăim — nu'mi pot închipui ca acești oameni — deși muncitori — se potă a-și repara daunele suferite și a-și restaura locuințele lor — fără de a li se întinde ajutor din toate părțile țerei, căci nu au trecut 12 ani de când era una parte a orașului avu să suferă de un asemenea desastu.

În localitate deja s'au început colecțe pentru cei inundați, der nici pe departe nu va pute să aline neajunsurile acestor nenorociți, din care causă îndrăsesc a apela la Onoratele Redacțiunii ale ziarelor române, ca să binevoiescă a deschide liste pentru contribuire de ajutoare, provocându publicul românesc cu dare de mână a concurge spre ajutorarea acestei populații, și în altă privință părăsită și neocrotită.

Contribuirile benevole ce vor intra se vor distribui prin un comitet ales aici în loc.

Nu pot să nu amintesc și de neajunsurile comunei vecine *Ciugudul-mureșană*, arsă în I ma Maiu a. c. și care cu povoiul sus amintit a suferit și în grele ei.

Vedem cum conlocuitorii noștri de altă neamă adună pe sâma celor nenorociți din sinul lor, de ce se nu facem și noi astfel?...

Ce este mai frumos și mai de lădat — este beneficerea cu cei loviți de nemiloșele elemente și ajutorarea lor pentru a pute să se ridice era la o stare socială spre folosul întregii omeniri.

R. Patița.

Lista de subscripțiune,

deschisă de „Gazeta Transilvaniei“ pentru comunele române din Ardelu nenorocite prin incendiu și inundare*).

Redacțiunea „Gazetei Transilvaniei“ 10 fl.
D-lu Diamandi I. Manole 200 franci.

„ Tache Stănescu . . .	300	„
„ Mihail G. Stănescu . . .	100	„
„ Dumitru Ionciovici . . .	60	„
„ N. N.	100	„

(Va urma.) Suma 760 franci; 10 fl

D-lu Diamandi I. Manole ne-a adresat, răspundendu la apelul nostru din numărul de eri, următoarea căldurosă scrisoare:

Brașov, 25 Maiu st. n.

Domnule Redactor al „Gazetei Transilvaniei!“

Vedendu în diarul D-vostre de adi căldurosul apel, ce faceți pentru ajutorarea fraților noștri țărani din Transilvania, nenorociți prin incendiu și prin inundare, Vă rog să primiți din parte-mi suma de franci 200, spre alinarea suferințelor acestor nenorociți frați.

*) Observăm, că banii, ce se vor aduna pe această cale, se vor împărți între comunele românești nenorocite în proporția pagubelor suferite de comune și numai la aceia, cari vor fi rămas prin foc și prin apă cei mai săraci.

Primiți Vă rog și cu această oasiune asigurarea stimă și considerațiunei, ce Vă conservă alu D-vostre amic

Diamandi I. Manole.

Le mulțumim generoșilor contribuitori în numele nenorociților, dorindu ca nobilul lor exemplu să afe imitațiune pretutindenea.

SCRILE DILEI.

Comuna *Coșteiu* de lângă Verșeț are încă dela 9 Martie v. două companii de soldați și patru esecutori de dare, fără să fi putut scăpa până azi de ei. Causa e că s'a fost impușcat ziua la amăzi din mulțime asupra primarului substitut.

—x—

În comuna *Buziaș* s'a ivit între copii morbul numit *morbilli*, din care causă s'a închis atât școla de stat cât și cea gr. or. din acea comună.

—x—

În Nr. 93 alu foiei noastre am comunicat, că ministrul unghresc de instrucțiune a oprit folosirea următoarelor cărți: „*Noțiuni de istoria Românilor*“ de M. C. *Florentin* și atlasul geografic „*Mapa Europei*“, de C. N. *Rîmniceanu*, și anume pe cea dintâi pentru „falsificarea datelor istorice“, pe cea de a doua pentru „necorectități“ politico-geografice pe charta Ungariei. — Repetăm: tristă misiune culturală în Orient!

—x—

Agio vamal s'a stabilit pe luna Iunie cu 26%.

—x—

În comuna *Crișpatach*, comit *Trei-scaune*, e de ocupat postul de magistru poștal dotat cu 120 fl. lăfa anuală și 40 fl. cheltueli de cancelariă. Cauțiunea în bani gata e de 100 fl. Petițiunile se trimit în timp de trei săptămâni la direcțiunea poștală din Sibiu.

—x—

D-lu *Alexandru Comanescu*, jude la tribunalul din *Clușiu*, e numit jude la *Tabla r.* din *Pesta*.

—x—

Din *Clușiu* se telegrafiază, că soția profesorului de universitate *Fabiny* a fost scosă mortă din *Someș*. Nu se știe dacă e aci o întâmplare ori o sinucidere.

—x—

Foia unghrescă „*Szekerferhavar és Videke*“ istoricesce: „Într'un mic oraș unghresc, un judecător nensurată condamnă de curându o frumuseț femeie, pentru o mică abatere, la 24 ore arest; judecătorul lăsa pe frumoasa să și facă pedepsa în — propria lui casă“. — *Galant* judecător!

—x—

Eri noapte un necunoscut intră pe ferăstră în locuința *Anastasei Gală* din *Scheiu* și i fură mai multe obiecte de valoare și îmbrăcăminte în preț de vr'o 200 fl. Poliția îl caută.

—x—

La preparandia de stat din *Cristurul-săcesc* se vor ține *esamenele de calificațiune din limba maghiară* pentru învățători în 30 Iunie n. c. În sensul art. XVIII din 1879 toți învățătorii aplicați în funcțiune dela 1872 încôce, precum și aceia cari și au procurat testimoniu de calificațiune între anii 1872—1881 sunt dator a se provide și cu diplomă de calificațiune din limba maghiară, fără de care nu li se concede a funcționa ca învățători. Învățătorii, cari încă n'au corăspuns acestei dispozițiuni a legii, sunt îndrumați să facă acest esamen, avându ași trimite cererile pentru admitere împreună cu actele

FOILETONU.

Poesii populare

de pe la *Mărgău*, culese de *M. Blaga*, inv.

Pe unde umblă doru
Nu poți ara cu plugu,
Cândă acață plugu 'n doru
Tragă boii de se omorū
Pe unde umblă dragostile
Poți ara și cu vacile,
Vacile mergū rumegându
Badea merge fluerându.

**

Pe din sus de acest sat
Este un lemn de brad uscat
Și în vârful lemnului
Scrisu-i dorul mândrului.
Și mai jos, pe crengurele,
Scrisu-i dorul mândrei mele
Și mai jos, pe la trupină,
Cânt'o pasere bētrână
Și mai jos și mai subțire
Mie, ție, despărține.

**

Cântă, cântă cine cântă,
Cântă puilul cucului
În vârful molidului;
Nime 'n lume nu-lu aude,
Numai un ficior de Sērbū

Venind sēra dela țergū
Cu fluera în turcū
Și cu pana 'n comănacū*)
Cum-i mândruțu mai dragū.

**

Frunța verde nu mă crede,
Der mă crede cea uscată
Că-i mai de multă mâncată.

**

Ia-mē bade, de ț-sū dragă,
Nu căta, că lumea-i largă;
Ți-i lua una uritā
Și ți-a pāre lumea strimțā.

**

Frunță verde de mēru acru,
După fālosū mergă dracu;
Celū fālosū până se 'ncaltă,
Altul de sātul de cōsă,
Până 'ncaltă un piciorū
Sōrele-i la prānșiorū,
Până 'ncaltă celălaltū
Sōrele i la scāpātātū.

**

Bădicul cu mândre multe
Până umblă pe la tōte,
I-se face miedă nopte,
Când se mergă l'ai mai dragă
Nōptea trece, ziua-i albā.

**

*) Comănacū=pălăria de paie.

De pe vremea de săpatū
Totū cu minciunā n'ai purtatū,
Amu i vremea de culesū
Spune-mi un cūvētū alesū,

De mai uritū tu pe mine
Uscēți-se pēna în clopū
Ca și lemnele pe focū,
De te-am uritū eu pe tine
Uscemi-se muruna
Ca ērba primăvera,
Ca firu bujorului
În dunga isvorului,
Ca frunța curechilui
În postu Sān-Petrului.

**

Drăguțu acestei fete
Nu știu orbu-i, ori nu vede;
Sărutā păretele
Gāndesce că-sū fetele,
Sărutā ulciuru 'n cuiu
Gāndesce o-i mândra lui.

**

Am avut nise papuci
Și i-am dat pe bani la Turci
Sē-mi cumpērū măleiu la prunci,
Nāframa de după capū
—Pe pipă și pe tabacū
Ca să nu se ducă 'n satū
C'a veni cu capu spartū,
Și să vedē necazul meu
Că m'a face sē'lū legū eu,

Și m'a mână la potică
Sē-i cumpērū lecuri de fricā;
De arū fi lecurile 'n cinste
La uritū nu le-ăș aduce.

**

Trandafirū mândru 'n ferăstră,
Cum suspinā cea nevastă.
Nu suspinā că i de vinā,
Ci suspinā că-i streinā:
N'are frați, n'are surori
Numa-o grādinā cu flori,
Cresce-ți flori și înfloriți
Că mie nu-mi trebuiți.
Cresceți flori câtū gardurile,
Sē vē batā vēnturile
Ca pe mine gāndurile.

**

Frunța verde, frunđuliță,
Ce ne-omū face mândruliță.
Ne-amū iubi, nu ne putemū,
Ne-amū lāsa, nu ne 'ndurāmū;
De luatū suntemū departe
Ca și Clușiu de Orade.

**

Eu mē ducū mândrā 'n cātane
Tu rēmā și spalā haine
Da le spalā 'n lăcrāmele
Și le uscā 'n gārdurile
Și le tremite pe stele.

de lipsă la inspectorul de școli al comitatului Odêrheiu cel mult până în 10 Iunie n. e.

—x—

Maialul reuniunii pompierilor voluntari din Blășiu ce era să se facă în 29 Maiu n., din cauza timpului nefavorabil, s'a amânat pe 6 Iunie.

—x—

Școlile române din Făgăraș își vor serba Maialul Sâmbătă în 28 Maiu st. n. a. e. la „Mora de hârtia”. S'era petrecere închisă, la care prețulu: de persoană 60 cr. de familie 1 fl. v. a. Venitul este destinat în favorul ambelor școli. Făgărașiu în 20 Maiu 1887. *Invetătorii*. Ofertele marinimose se primesc cu mulțămă și se vor chita publice.

„Transilvania”, lăia „Asociațiunei transilvane”, redigată de d-lă G. Barilă, apare în Sibiu în câte 2 côle pe lună și costă 3 fl. (9 franci) pe an pentru membri. Nr. 9—10 dela 1—15 Maiu conține: Reuniunea femeilor române din Sibiu. Necrologul lui M. Michăescu Academia română (Raportul d-lui secretar D. A. Sturza). Pericope din opul: Luptele Românilor în războiul din 1877 de T. C. Văcărescu. Higiena përalui. Procese verbale ale comitetului Asociațiunei, luate în ședințele dela 8 și 11 Aprilie. Imn și Odă, dedicate P. S. S. I. Popazu, de Z. Boiu jun. (muzica de G. Dima). Școla superiôră de fetițe din Sibiu (colecte).

„Convorbiri literare”, Nr. 2 dela 1 Maiu conține: Wilhelm de Kotzebue, — Lascară Viorescu (trad. de A. Al. Papadopolu Calimah, — Desrobirea țeranilor în Moldova (fine). Schiller, — Maria Stuart (actul I) trad metrică de Jacob Negruzzi. Cervantes, — Don Quijote de la Mancha, trad. de S. G. Vărgolici (urmare). T. Bobeanu, — Romanță; Nufêrul; Drăguța perdută; De când te-ai dus, (poesii). George Vasiliu, — Lui Emîl (poesii). Bibliografia.

„Candela” din Cernăuți în Nr. 5 dela 1 Maiu conține: Omilele s. lui I. Chrisostomă la epistola câtră Romanii (urmare). Epistolele canonice, schimbate între Metropolia primățială din regatul României și Metropolia Bucovinei și Dalmației din incidentul ultime alegeri și instalări a metropolitului primat din Bucuresci. Predică. Trei articuli sêrbesci. O cuvântare rostită la sêrbătorea trei-ierarhii de pâr. Dr. O. Popescul. Cronică Corespondințe.

Din Selagiu.

Valeu Crasnei, 18 Maiu 1887.

Esamenul copiilor de școlă în Supurul de sus, protopopiatul Șiamșodului.

Domnule Redactor! În 15 l. e. a fost esamenul cu copii de școlă în Supurul de sus, la care esamenul, fiind și eu de față, nu pot a nu face cunoscut rezultatul aceluia on. cetitori ai „Gazetei”, cu atât mai vèrtos, căci eu sunt de convingerea, cumcă recunoscerea meritului, activității desinteresate și a zelului laudabil, stimulează nu numai la împlinirea esactă a datoriței, ci de multe ori la abnegațiune de sine și la jertfe însemnate, ceea ce pre terenul nostru școlar cultural este foarte dorit.

Esamenul s'a început la 1 oră p. m. sub presiul de onore al d-lui preot din Zalcocă Iônă Sonea, care a ospitat ca delegat al comisiunei școlastice emise din partea comitetului despărțământului XI al Asociațiunei transilvane pentru literatura rom. și cultura poporului român, fiind de față d-lă protopop și paroch locală ca director al școlii, Iônă Gală, d-lă avocat și proprietar din loc Andrei Cosma cu soția, d-lă preot-cooperator local Aug. Osianu cu soția, d-lă avocat din Cehulă Silvaniei D. Suci, precum și domnișorele Alesutianu din loc și Cosma din Peceiu, și mare număr de popor din loc.

Numărul copiilor prezenți la esamenul în proporțiune cu numărul obligaților a fost mic, din cauză, că poporul nostru încă nici acuma nu este pe deplin pëtruns de importanța școlii și de aceea cât ce sosese primăvera, își trimite copii la lucrul câmpului și mai bucuros plătesc globa pentru absenții, decât să plătesc cu acei bani un servitor și pe copil să-l lase să se lumineze.

Esaminați au fost copii școlari din toate obiectele de învățământ cuprinse în prog ama școlii și răspunsurile au fost satisfăcătoare. Cu deosebire au fost foarte bune răspunsurile acelor școlari și școlărițe, cari au cercetat școlă regulată.

Față cu socotela atât mentală cât și în scris observasem și aci un defect, care pot afirma că este general în școlile noastre române mai de pretutindenea. Acest obiect de mare importanță în viața individului cât și a unui popor, nu se predă destul de practice.

Partea din urmă a programei a fost ca și un concert de declamări, urmate de poesii cântate.

La declamațiuni nu a lipsit nici accentul, nici simțul, ce-l trezese în peroratori înțelegerea poeziei, era cântările: „Latina ginte”, „Peneș Curcanul”, de V. Alesandri, „Fata lui Gazi Osman”, „Măi Tătare” etc. fură executate cu atâtă precizie, duceță și entuziasm, încât cei prezenți se aflară trapați de marele progres ce-l desvoltară copii în arta declamării și a cântului.

Invetătorul, d-lă Mich. Bobișiu, și-a împlinit datorița cum se cade. Dea Dumnezeu să aibă mulți colegi de carieră emulanți.

După finirea esamenului d-lă avocat locală Andr. Cosma luând cuvântul vorbi atât copiilor școlari cât și părinților acelor și poporului ce se afla de față despre importanța școlii într'un limbaj înțeles de popor, apoi mulțămii oșpeților, cari onorară cu prezența lor esamenul și împărți câteva cărți ca premie la unii copii mai buni, era unui copil sêrn nu îi dete ca premiu o purcă de soiu foarte bună.

Doamna Cosma încă dete premie la fetițe mai bune câte o naframă, er d-lă avocat D. Suci din Cehu și d-lă Cosma au dat câteva premii în bani.

Aceste fapte nu au lipsă de comentari, căci insele vorbesc. Recunoscintă merită deci atât factorii școlari, adevă d-lă protopop Iônă Gală, ca director școlar local, cât și d-lă invetător Mich. Bobișiu, der merită recunoscintă și aceia, cari prin premii atrag copii la școlă și îi împintea spre învățatură.

Serbarea națională dela 10 Maiu în Bucuresci.

Estragemul din „Voința Națională” următoarele:

Duminecă 21 lovitură de tun trase desu de dimineață anunțau cetățenilor Bucurescenilor o întreită serbare națională: a 21 aniversare a suerei pe tronul a Domnitorului Carol I, a 10 aniversare a proclamării independenței și a 6 aniversare a proclamării regatului.

Țera întregă ca și Capitala a sêrbătorit într'un mod strălucit această scumpă și memorabilă zi, care ne reamintesc trei faze importante din istoria patriei. Totu Românul cu iubire de țera lui sêrbătorește și va sêrbători această zi, în care ne-am vădit realizate unele din aspirațiile noastre.

Scumpă trebuie să ne fiă această zi, care ne reamintesc câștigarea Independenței patriei noastre, precum și bravura despre care a dat probe iubita și victorioasă noastră armată, bravură prin care am reușit a încorona pe primul nostru Rege cu corôna de oțel făcută din tunurile de pe câmpul onorei.

De pe la 8 ore încă stradele gemeau de lume. Tote edificiele publice și casele particulare, precum și magazinele erau frumos împodobite cu ghirlande de verdeață, drapele tricolore, covore și șaluri de mari prețuri. Animația cea mai mare domnia pe strade; pe figurile cetățenilor se vedea descrișă o imensă bucurie și toți erau cuprinși de un entuziasm fără margini.

Dela 9¹/₂ ore armata și școlile începură a se aranja pe strade, dela Palat până la Mitropolia. Curtea Mitropoliei era splendid decorată cu verdeață și drapele tricolore. În mijlocul acestor frumoșe decorațiuni se vede bustul lui Mihai Viteazul.

O companie din regimentul 7 de liniă, cu drapele și muzica, era înșirată în curte în fața bisericii, formând garda de onore.

Tunul anunță pornirea cortegiului regal. El se îndreptă spre Mitropolia, precedat și urmat de divizionul de gendarmi călari, comandat de d. maioră A. Fănuță.

Servitiul divin a fost oficiat cu o pompă deosebită, de cătră I. P. S. S. Mitropolitul Primat, înconjurat de PP. SS. LL. Episcopi de Argeș, Roman, Huși și ală Dunărei de jos, îmbrăcați cu mantilele episcopale și cu mitrele pe cap, și SS. LL. opti arhieriei îmbrăcați de asemenea în haine sacerdotale de mare ceremonie. Era o ceremonie religioasă foarte impunătoare.

După terminarea Te-Deumului, muzica intona imnul național, clopotele dela biserică sunau, er cortegiul plecă escortat de militarii streini, d-nii loc. colonel Cerutti și maiorul de Panje, atașii militari pe lângă ambasadele și legațiunile italiană și francesă dela Viena și Bucuresci; căpitan Schneider, atașat militar pe lângă legațiunea austro-ungară din Bucuresci, căpitan de artilerie suedesă Westlinger etc., cari se aflau călari, și de marele stat-major, mergend la Bulevard pentru a primi defilarea școlilor și a armatei.

M. S. Regele purta uniformă de general de diviziă; er M. S. Regina o toaletă care a atras admirațiunea tuturor prin eleganța și frumșetea ei și mai cu seamă prin faptul, că totu ceea ce purta grațioasă noastră Suverană și care îi ședea admirabil de bine, era numai produsul industriei noastre naționale.

Cortegiul regal ajungend în fața statuei lui Mihai Viteazul, Regina luă loc în pavilionul anume construit în drépta statuei, er Regele, călare, pe locul dinaintea statuei eroului dela Călugăreni, care pentru această ocaziune era decorată foarte frumos cu verdeață și încongurată de mai multe piramide construite cu trofee de soldați din geniu.

Regina luă întâmpinată la intrarea în loja regală de înalții d-ni de Busch, Coutouly, Tornielli, ministrii plenipotențiar ai Germaniei, Franciei și Italiei, de Sir Lascelles, ministru plenipotențiar ală Angliei, de Keun, ministru plenipotențiar ală Țerilor de jos, și de alți membri ai corpului diplomatic și de mai mulți înalți demnitari ai statului, cari au asistat la Te-Deum.

La 11 și jum. ore se încep defilarea în ordinea

următoare: Școlile; Ofițerii fără trupă, atât superiori, inferiori cât și asimilați, precum și ofițerii de rezervă de toate gradele din garnisonă; Școlile de aplicație de ofițeri; Școlă de tir de ofițeri; Școlă de ofițeri; Trăgătorii de arme; Bat. 2 de vânători; Reg. 3 și 7 de liniă; Reg. 6 și 21 de dorobanți; Reg. 1 de geniu; Reg. 2 și 6 de artilerie; Reg. 2 roșiori; Reg. călărași.

Parada a fost comandată de d. general de divizie A. Cernat, comandantul corpului II de liniă.

Regele și-a manifestat mulțămirea sa pentru frumoșă și demna ținută a școlilor la această defilare și a constatat progresese ce junimea face în instrucția armelor.

Armata a defilat admirabil de bine, cu totă imbulzela ce era și cu toate că locul era de totu impropriu pentru defilarea unei armate. Ca echipare și ținută toate armele au fost admirate; la defilare, școlă militară și batalionul de vânători au atras cele d'antău admirațiunea mulțimei și a militarilor străini.

După defilarea infanteriei, au defilat și muzicele militare ale trupelor pedestre, avend în capul lor pe d. maior Hubsch, inspector general ală muzicelor militare. Muzicele au defilat cântand noul marș compus de d-lă maior Hubsch, dedicat d-lui general Al. Angelescu.

Mulțimea imensă făcea să răsune aerul de strigăte nesfârșite de: Trăiască România!

Totă ziua populația Capitalei a fost în plină mișcare; ea staționa pe stradele principale și împrejurul Palatului sêrbătorind această memorabilă și scumpă zi.

Sera totă Capitala a fost foarte splendid iluminată: focul de artificii s'au tras la șosea și în Cismigiu de artileristii noștri. Ele au reușit admirabil.

Pe calea Victoriei toate edificiele publice și casele particulare precum și magazinele erau luminate *agiorno*. Piața Episcopiei și piața Teatrului erau foarte frumos iluminate. Din distanță în distanță erau arcuri ridicate și iluminate cu gaz. Până târziu noptea stradele erau indesate de lume și muzicele cântau pe piețele publice.

La 8 ore toate corporațiile din Capitală cu drapele lor și purtand fie-care membru câte o torță aprinsă în mână au mers, cu muzica în cap, la palat, unde au aclamat pe Suveran.

Timpul a favorizat această frumoșă zi care a fost sêrbătorită anul acesta cu o splendor ce nu se poate uita niciodată.

Diarele din Bucuresci comunică, că la defilarea armatei au fost de față mai mulți oficeri husari din Brașov.

Ultime seiri.

Petersburg, 11 Maiu. — Generalul Cernat e ff a adresat o scrisore către „Novoe Vremja” în care exprimă opiniunea că Rusia ar face bine d'a lăsa Bulgaria în sorta ei. Rusia nu mai trebuie să caute la Viena de acum înainte cheile Bosforului, ci la Rin séu la Oder.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.”)

PARIS, 25 Maiu. — E probabil că se va forma un cabinet Floquet.

PETERSBURG, 25 Maiu. — Foile vorbesc despre apropiata sosire aci a lui Karageorgevici.

VIENA, 25 Maiu. — Asupra ultimei note a Porții privitoare la rezolvarea crizei bulgare pôte că se va face un schimb de păreri între puteri.

BRUXELLE, 25 Maiu. — Conducătorul mișcării greviste, agitatorul socialist Defnis-seaux, a fost arestat pe pământ francesu.

DIVERSE.

Un papagal denunțator. — Se scrie din Londra diarului „L'Independance Belge: Pôte că are să se judece în curend la Dublin un proces de țere ciudat, ca neîndeplinirea făgăduiei de căsătorie. X... un industriaș onest, ală cărui singur defect este că a trecut peste 40 de ani, se logodise acum cât-va timp cu o jună și frumoșă fată din Dublin. Ducend-se acum în urmă la tatăl fiitorei sale soții și bătend la ușa salonului, i se răspunde: Intră! Intră! Cel care îl invitase să între era un papagal și omul nostru, deschiend ușa, dăresce pe juna sa logodnică pe o canapea, ținută de tală de un galant, care n'avea 40 de ani. Și papagalul încep să dea din gât, ca cum ar fi avut consciință de gluma ce făcuse. X... a stricat logodna pe care o făcuse cu frumoșă jună miss. Dér-jensa se pregătesce a intenta un proces pentru neîndeplinirea făgăduiei de căsătorie. X... are să chie pe papagal ca martor înaintea Tribunalului, pentru a motiva stricarea logodnei și părăsirea proiectului de căsătorie cu frumoșă miss.

Editor: Iacob Mureșianu.

Redactor responsabil Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena din 23 Maiu st. n. 1887.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtă, Imprumutul căilor ferate, etc.

Bursa de Bucuresti.

Cota oficială dela 9 Maiu st. v. 1887.

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Renta română, Renta rom. amort., Credit fonc. rural, etc.

Cursulu pieței Brașov

din 24 Maiu st. n. 1887

Table with 2 columns: Item name and price. Includes items like Bancnote romănesci, Argint românesc, Napoleon-d'ori, etc.

„Noutăți pentru sezonul de vară!”

Toilete pentru mirese, promenadă și casa se confecționează la

Kovácsnai & Keresztes

Grand Magazin de mode și confecțiuni pentru dame Brașov (Piața mare.)

Unde a sosit de curând în mare alegere cele mai noue materii de lână pentru rochii, fabricate indigene și străine, Crepu și Cachemiru. Mătăsăria de Lyon: Merveillieu. faile și catifele negre precum și în toate culorile.

Chifonuri de Benedicta Schroll, Șirtingu, Juliet și Gradl. Pânzării de bumbac americane în toate lățimile. Pălării de pae și garniseli potrivite, adică: flori, pene, dentele și unghiașor asortimentu de panglici în culorile cele mai fine și frumoase.

Mostre se trimite la cerere gratis și franco.

Concursu.

Din partea direcțiunii constituantului „Institutu de creditu și de economii, „Silvania“ se escie concursu la postul de casarū cu 400 fl. v. a. și la postul de comptabilu cu 500 fl. v. a. plată anuală.

Atătu casarulu, cătu și comptabilulu se voru alege deocamdată interimalu; voru avé a-și ocupa postul la 1-ma Augustu a. c. și voru fi datori a depune cautiune în duplulu plății anuale.

Concurenții voru avé în cererea de concursu a-și proba cualificațiunea teoretică și practică; voru produce și atestatele despre serviciulu de până aci.

La postul de comptabilu va puté fi alesu și individū, care în lipsă de atestatū de cualificațiune se va obliga, că până la 1-ma Augustu a. c. va produce atestatū de cualificațiune în comptabilitate dela institutul de creditu și economii „Albina.“

Cererele de concursu instruite suntū a se trimite până la 10 Iunie a. c. la adresa constituantului „Institutulu de creditu și de economii „Silvania“ în Șimleulu Silvaniei (Szilagy Somlyo).

Șimleulu Silvaniei, 20 Maiu 1887.

Pentru direcțiune:

Adreiu Cosma, directoru executivū.

Mersulu trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predealu-Budapesta, Budapesta-Predealu, Teiușu-Aradu-Budapesta, and Budapesta-Aradu-Teiușu. Each section contains train schedules with columns for train type, departure times, and destinations.

Nota: Orele de nopțe suntū cele dintre liniile grōse.